

7 ข้อเสนอประชาชน สู่นโยบายชายแดนใต้/ป่าดานี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อพัรค์การเมือง
จากเครือข่าย PEACE SURVEY

ฤกษาพันธ์ 2562

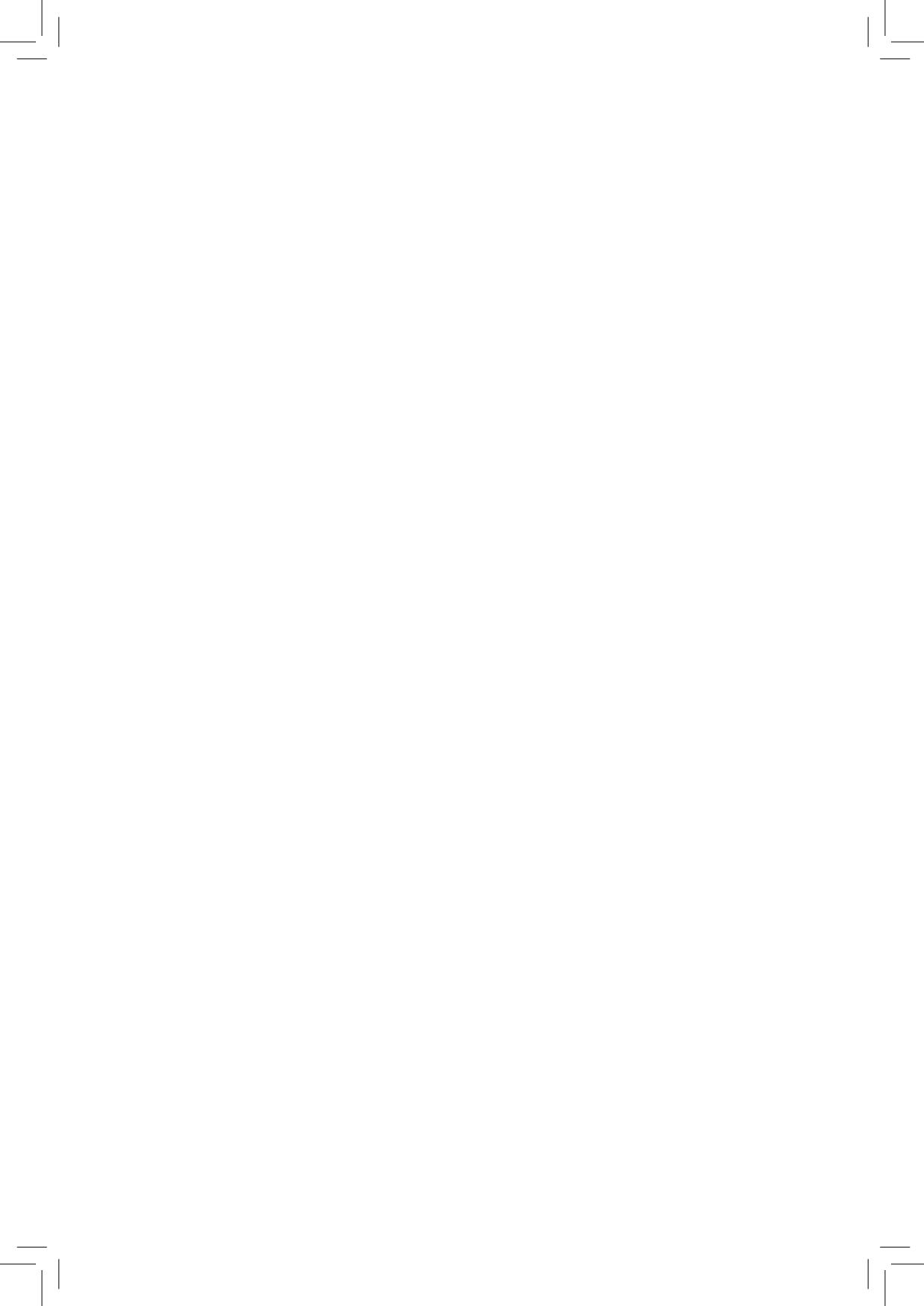
7 ข้อเสนอประชาชนสู่นโยบายชายแดนใต้/ปานามี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อผู้ริบบิลเมือง
จากเครือข่าย PEACE SURVEY

กุมภาพันธ์ 2562

สนับสนุนการจัดพิมพ์โดย ศหภพยุโรป และ มูลนิธิสันติภาพชาガรฯ

 SPF SASAKAWA PEACE FOUNDATION

บทนำ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นำเสนอจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อกระบวนการสันติภาพ¹ (Peace Survey) จำนวน 4 ครั้ง โดยเริ่มต้นครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2559 จนถึงครั้งล่าสุดในเดือนกันยายน 2561 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 6,321 คน² ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ถึงระดับครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนทุกคนและทุกกลุ่มมีโอกาสสูญเสียก้อย่างเท่าเทียมกัน

การสำรวจอย่างต่อเนื่องเหล่านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบข้อมูลและพัฒนาการทางความคิดของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อันเป็นหลักพื้นฐานของสันติภาพและประชาธิปไตย รวมทั้งให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีข้อมูลทางวิชาการที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งถือเป็นการสร้างและขยายพื้นที่ทางการเมืองให้ประชาชนบนพื้นฐานของความเที่ยงตรงน่าเชื่อถือในการวิจัย

¹ กระบวนการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งร่วมกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียโดยไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งรวมถึงการพูดคุย/เจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มชนวนการเคลื่อนไหวในพื้นที่ด้วย

² วิเคราะห์ข้อมูลในรายงานนี้จะเป็นการสรุปจากสองฐานข้อมูลคือ 1) สรุปจากข้อมูลรวมที่ได้มาจากการสำรวจครั้ง 4 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างรวม 6,321 คน และ 2) ในบางตอนจะแสดงให้เห็นข้อมูลในการสำรวจครั้งล่าสุด (การสำรวจครั้งที่ 4) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 1,609 คน

เนื้อหาในการสำรวจครอบคลุมถึงทัศนคติต่อสภาพความเป็นอยู่ในพื้นที่ สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการสันติภาพ และข้อเสนอแนะต่อแนวทางแก้ปัญหาในอนาคต โดยที่ผ่านมา มีประชาชนเพียง 1 ใน 4 (ร้อยละ 25.6) ที่รู้สึกว่าสถานการณ์ดีขึ้น แต่ประชาชนที่เหลืออีกครา 1 ใน 5 (ร้อยละ 21.7) มองว่าแย่ลง และมีอีกเกือบครึ่ง (ร้อยละ 42.6) ที่มองว่าเหมือนเดิม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชัยเดนได้ที่ด้านการเมืองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในพื้นที่ให้ดีขึ้นได้ ทั้งหมดนี้เน้นย้ำให้เห็นความจำเป็นของการปรับนโยบายที่พร้อมการเมืองควรต้องพิจารณา

เมื่อนำผลสำรวจกล่าวไว้เคราะห์ สามารถประมวลเป็นข้อเสนอได้ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1 - ยกระดับให้การพูดคุยสันติภาพเป็นแกนกลางในการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง
- 2 - เร่งปกป้องพลเรือนจากความรุนแรงและการละเมิดสิทธิ
- 3 - ทบทวนประสิทธิผลการแก้ปัญหายาเสพติดและเร่งตั้งกลไกพิสูจน์ข้อเท็จจริงเหตุรุนแรง
- 4 - ตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเด้านการพัฒนาในพื้นที่
- 5 - ออกแบบระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสะท้อนวิถีอัตลักษณ์วัฒนธรรม
- 6 - กระจายอำนาจมากขึ้นด้วยโครงสร้างการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่
- 7 - เปิดพื้นที่ให้คนได้ถูกเลียงเรื่องอ่อนไหวทางการเมืองโดยไม่ถูกคุกคามจากทุกฝ่าย

ข้อเสนอที่ 1

ยกระดับให้การพูดคุยสัมมติภาพ
เป็นแกนกลางในการแก้ไข
ความขัดแย้งทางการเมือง

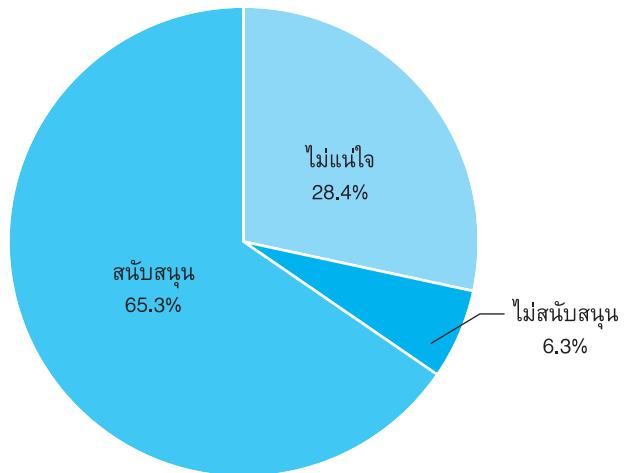
ข้อเสนอที่ 1

ยกระดับให้การพูดคุยสันติภาพเป็นแกนกลางในการ แก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง

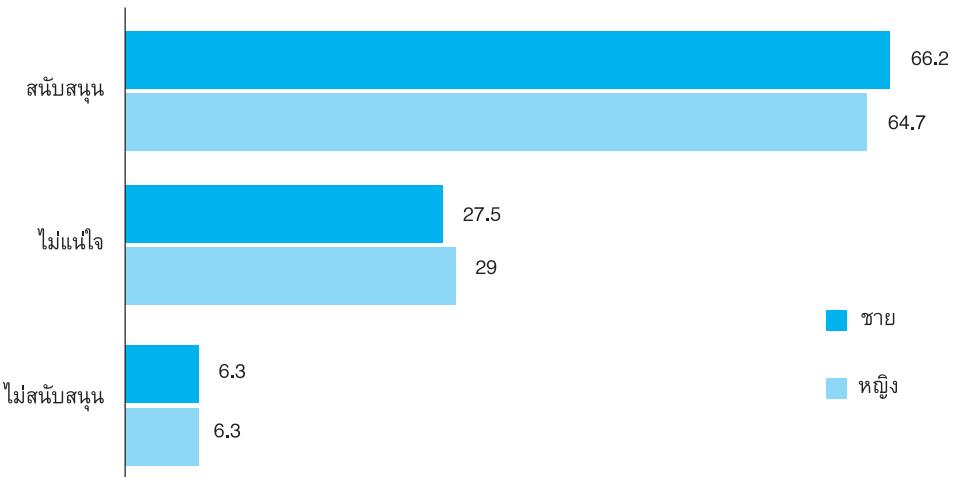
- กระบวนการการพูดคุยสันติภาพซึ่งดำเนินการอย่างเปิดเผยมาแล้ว 6 ปี และถือเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติได้ส่งผลกระทบต่ออนาคตของผู้คนในพื้นที่อย่างกว้างขวาง แต่ผลการสำรวจพบว่าประชาชนในพื้นที่เคยได้ยินข่าวเรื่องนี้ร้อยละ 55.4 และสนใจติดตามข่าวเพียงร้อยละ 41.8 กล่าวได้ว่า ในเบื้องของการรับรู้ของประชาชนนั้นยังคงมีอยู่อย่างจำกัด
- อย่างไรก็ตาม เมื่อถูกถามว่าท่านสนับสนุนการใช้การพูดคุย/เจรจาเป็นแนวทางแก้ปัญหาหรือไม่? ประชาชนส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มตอบว่าสนับสนุนร้อยละ 65.4 ในขณะที่ร้อยละ 6.3 ตอบว่าไม่สนับสนุน ที่น่าสนใจมีถึงร้อยละ 28.4 ที่ตอบว่าไม่แน่ใจ (ดูกราฟที่ 1-7)
- จากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่าการพูดคุยเป็นทิศทางการแก้ไขปัญหาที่ชอบธรรม ซึ่งทั้งรัฐ ขบวนการฯ และฝ่ายที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องให้ข้อมูลเรื่องนี้เพื่อให้ประชาชนรับรู้มากขึ้น ในส่วนของกลุ่มที่ยังไม่แน่ใจ หากผู้เกี่ยวข้องกับการพูดคุยสามารถแสดงให้เห็นว่าการพูดคุยสามารถส่งผลบวกในการแก้ไขปัญหาได้จริง คนกลุ่มนี้ก็อาจหันมาเป็นพลังหนุนการพูดคุยต่อไปในอนาคต
- ผลสำรวจพบว่ากลุ่มบุคคลที่ประชาชนคิดว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้จริง 3 อันดับแรก คือ 1) รัฐบาล (ร้อยละ 34.0) 2) ผู้นำศาสนา (ร้อยละ 16.4) และ 3) สถาบันการศึกษา (ร้อยละ 10.4) (กราฟที่ 8)

- อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความเห็นภาพในกลุ่มพุทธและภายในกลุ่มนุสลิมจะพบว่า แม้ทั้งสองกลุ่มจะเห็นตรงกันว่ารูปบาลมีความสำคัญเป็นลำดับแรก แต่สำหรับคนมุสลิมแล้ว ผู้นำศาสนาและสถาบันการศึกษามีความสำคัญลำดับรองลงมา ในขณะที่คนพุทธให้น้ำหนักกับนักการเมือง ห้องถื่นและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นลำดับรองลงมา
- ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการสันติภาพมีพลังและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น รูปบาลมไม่เพียงแต่ต้องจริงจังกับการพูดคุย/เจรจาสันติภาพเท่านั้น แต่ยังต้องอีกให้ทั้งผู้นำศาสนา สถาบันการศึกษา นักการเมืองห้องถื่น และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งประชาชนให้ความสำคัญได้เข้ามา มีบทบาทมากขึ้นด้วย
- ในแง่ความรู้สึกของประชาชนต่อกระบวนการพูดคุย ผลสำรวจความคิดเห็นพบว่าประชาชนมีความกังวลต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพใน 5 ประเด็นแรก ดังนี้ 1) ไม่สามารถหยุดความรุนแรงได้จริง 2) สถานการณ์รุนแรงขึ้นกว่าเดิม 3) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ทำตามที่ตกลงกัน 4) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่รับฟังความต้องการของอีกฝ่ายอย่างจริงจัง และ 5) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ให้เกียรติกัน (กราฟที่ 9) อาจกล่าวได้ว่าประชาชนกังวลว่า ผู้เกี่ยวข้องจะไม่จริงจังกับกระบวนการพูดคุยสันติภาพมากพอ และทำให้ไม่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ได้จริง
- ทั้งนี้ ความกังวลข้างต้นอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นในความสำเร็จของการพูดคุยสันติภาพที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ กล่าวคือ มีผู้ตอบว่าไม่เชื่อมั่นถึงร้อยละ 33.5 โดยมีผู้ตอบว่าเชื่อมั่นเพียงร้อยละ 22.8 ในขณะที่ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ อีกร้อยละ 43.7
- เมื่อเป็นเช่นนี้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาข้อกังวลของประชาชนอย่างจริงจังเพื่อให้กระบวนการพูดคุยมีความต่อเนื่องและชوبธรรม ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาได้จริง โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังความต้องการและให้เกียรติซึ่งกันและกันในกระบวนการพูดคุยมากขึ้น อันเป็นประเด็นที่ชาวมุสลิมให้น้ำหนักค่อนข้างมาก
- อย่างไรก็ตาม ประชาชนทุกกลุ่ม (ร้อยละ 64.4) ยังคงมีความหวังว่าจะเกิดข้อตกลงสันติภาพได้ในอีก 5 ปีข้างหน้า

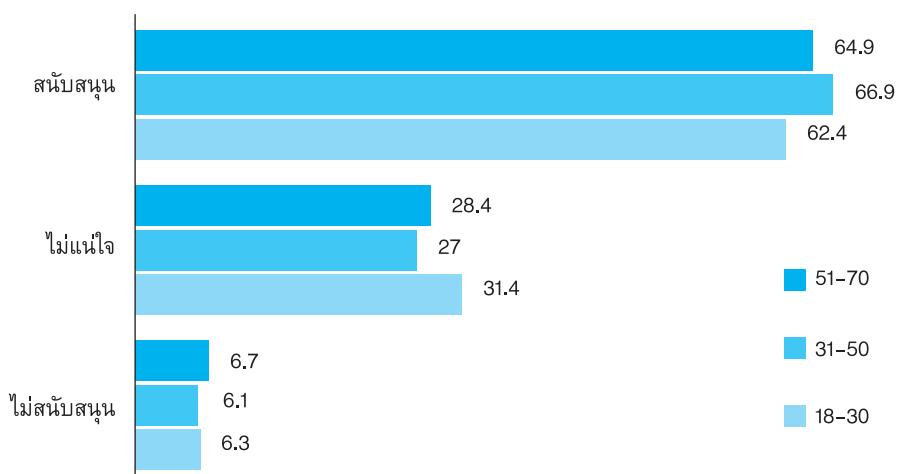
กราฟที่ 1
"ท่านสนับสนุนการใช้การพูดคุย/เจรจาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือไม่?"

กราฟที่ 2
"ท่านสนับสนุนการพูดคุยหรือ "ไม่" แยกตามเพศของผู้ตอบ (ร้อยละ)

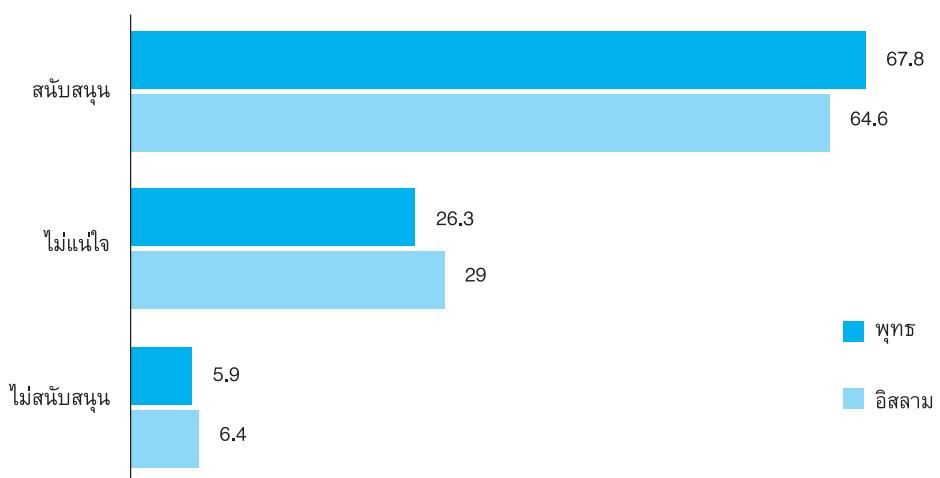

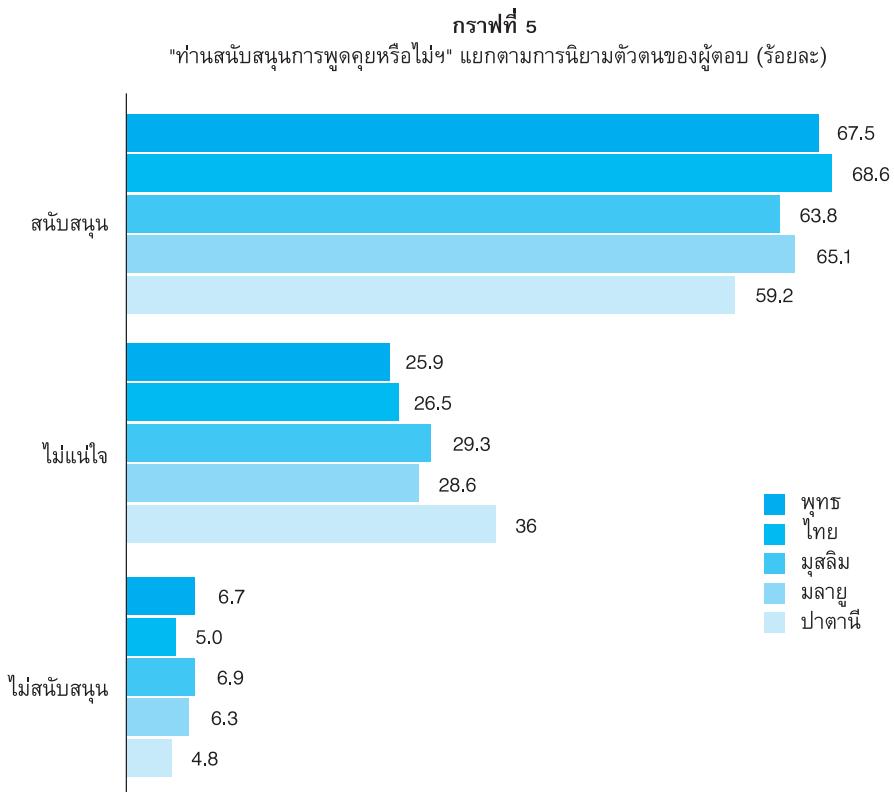
กราฟที่ 3
"ท่านสนับสนุนการพูดคุยหรือ "ไม่" แยกตามช่วงอายุของผู้ตอบ (ร้อยละ)

กราฟที่ 4

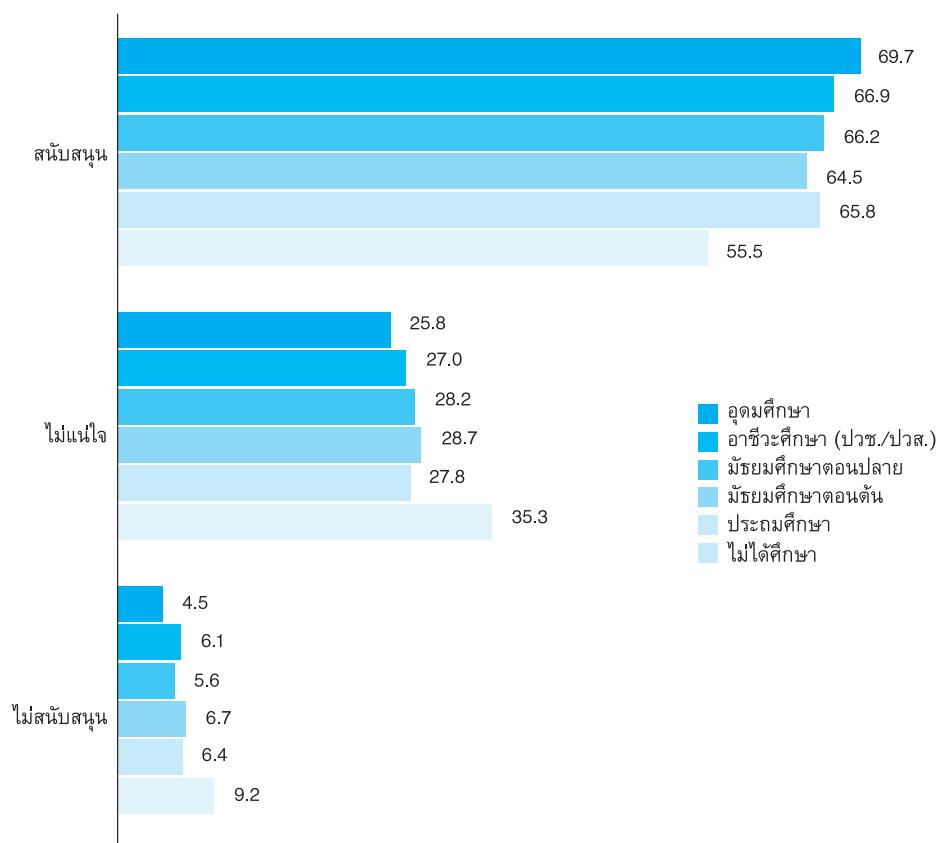
"ท่านสนับสนุนการพูดคุยหรือ "ไม่" แยกตามศาสนาของผู้ตอบ (ร้อยละ)"

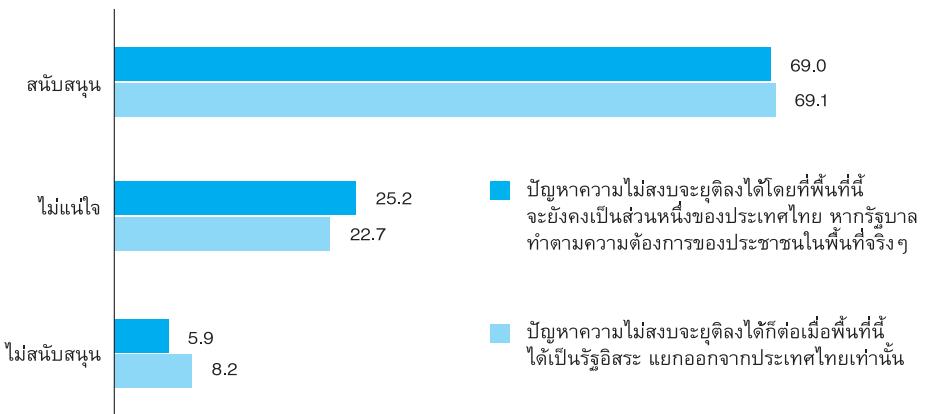
กราฟที่ 6

"ท่านสนับสนุนการพูดคุยหรือไม่" แยกตามระดับการศึกษาสายสามัญของผู้ตอบ (ร้อยละ)

กราฟที่ 7

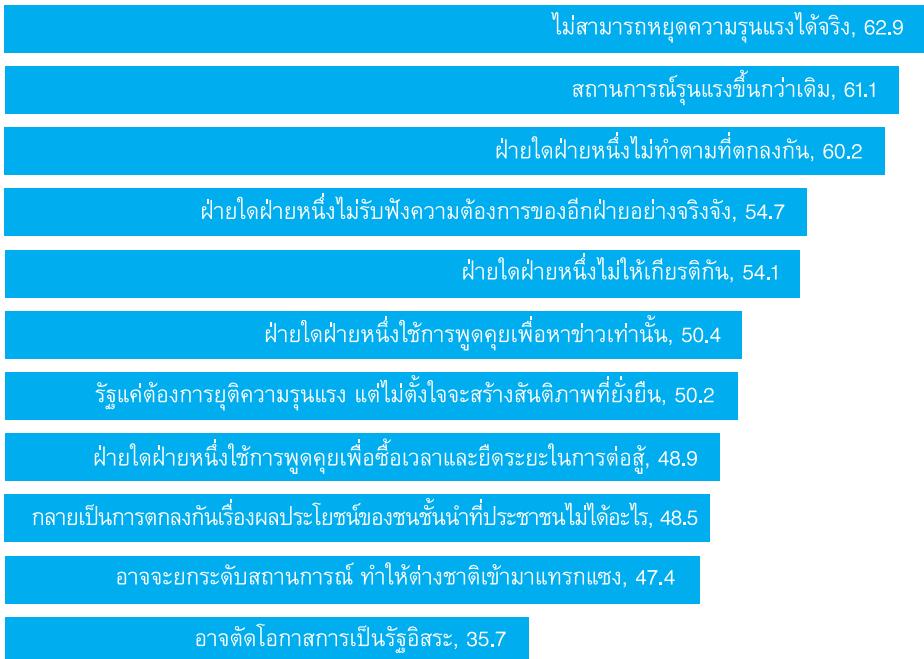
"ท่านสนับสนุนการพูดคุยหรือไม่" แยกตามทัศนะต่อทางออกของปัญหาของผู้ต้อง (ร้อยละ)

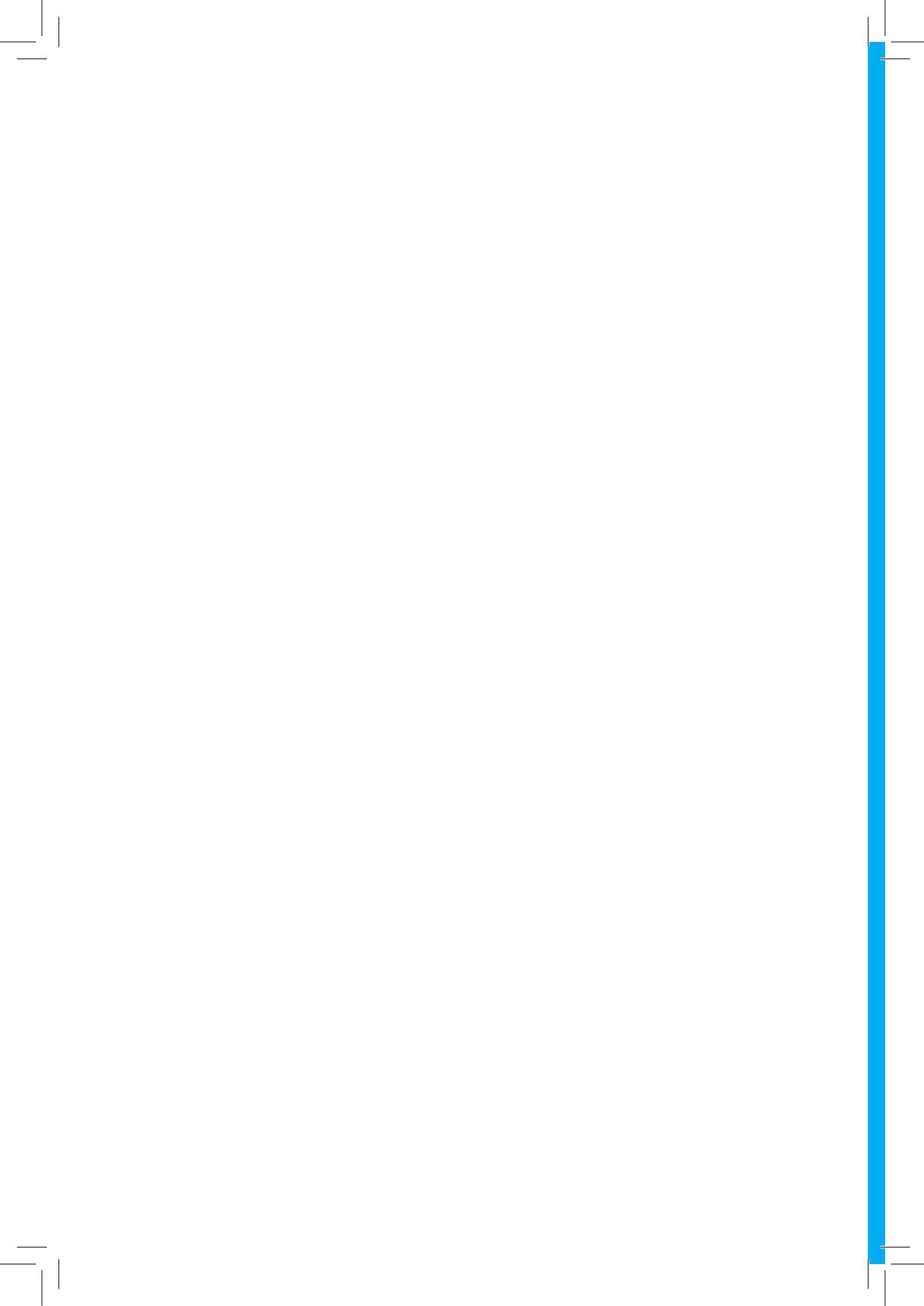

กราฟที่ 8
สถาบัน หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่ทำนักวิเคราะห์
มีความสำคัญต่อการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นได้จริง (10 อันดับแรก)

กราฟที่ 9
ข้อกังวลต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพ (ร้อยละ)

ข้อเสนอที่ 2

เร่งปกป้องพลเรือน
จากความรุนแรง
และการละเมิดสิทธิ์

ข้อเสนอที่ 2

เร่งปักป้องผลเรื้อรังจากความรุนแรง และการละเมิดสิทธิ์

- จากการสำรวจความคิดเห็นครั้งล่าสุด (กลางปี 2561 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,609 คน) พบว่าผู้คนทุกศาสนาต่างเห็นตรงกันว่าแนวทางหรือมาตรการที่รัฐบาลและขบวนการเคลื่อนไหวควรเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกในพื้นที่ 4 อันดับแรก ได้แก่ (1) การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชน (2) การหลีกเลี่ยงการก่อเหตุรุนแรงกันเป้าหมายอ่อน (3) การป้องกันไม่ให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน และ (4) ตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ความรุนแรง (กราฟที่ 10)
- สำหรับประเด็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชน มีรายละเอียดเพิ่มเติม คือ จะต้องให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของพลเรือน (เป้าหมายอ่อน) เป็นอันดับแรก โดยเน้นให้พื้นที่สาธารณะ (เช่น โรงเรียน ตลาด โรงพยาบาล ศาสนสถาน) ปลอดจากความรุนแรง และในเวลาเดียวกัน ประชาชนในชุมชนต้องมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้วยตนเอง
- ในส่วนการละเมิดสิทธิมนุษยชน ประชาชนเห็นว่าการกระทำที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ (1) ชาวบ้านถูกสุมตรวจค้นและถ่ายรูปโดยไม่ได้แจ้งเหตุผล (2) ชาวบ้านถูกซ้อมทราบระหว่างการถูกควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่รัฐ และ (3) เจ้าหน้าที่ปิดล้อมตรวจค้นหมู่บ้าน

- เป็นที่น่าสังเกตว่ามาตราการและนโยบายเดียวกันอาจทำให้คนพุทธและมุสลิมเกิดความรู้สึกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น เมื่อผ่านด่านตรวจ คุมมุสลิม รู้สึกไม่ปลอดภัยและรู้สึกว่าตนโดนละเมิดสิทธิ์ ในขณะที่คนพุทธรู้สึกปลอดภัยกว่าโดยเบรีบเทียบ ด้วยเหตุนี้การกำหนดนโยบายใดๆ จึงต้องรอบคอบและระมัดระวังต่อความรู้สึกของคนกลุ่มต่างๆ เช่นกัน
- กล่าวโดยสรุป เรื่องเร่งด่วนในมุมมองของประชาชนในพื้นที่นั้น เกี่ยวข้องกับการที่พลเรือนหรือประชาชนคนธรรมดากลอดพ้นจากความรุนแรงทางกายภาพและการคุกคามจากทุกฝ่าย โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่นโยบายหรือมาตรการต่างๆ จะต้องรักษาสมดุลระหว่างปัจจัยต่างๆ อย่างรอบด้าน พร้อมกันนี้ยังต้องพิจารณาลึกลึกในการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่นำเสนอถือในกรณีความรุนแรงต่างๆ อีกด้วย

กราฟที่ 10
แนวทางหรือมาตรการที่รัฐบาลควรเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบวกในพื้นที่
(ร้อยละ) (การสำรวจครั้งที่ 4)

ข้อเสนอที่ 3

ทบทวนประสิทธิผลการแก้ปัญหา
ยาเสพติด และเร่งตั้งกลไกพิสูจน์
ข้อเท็จจริงเหตุรุนแรง

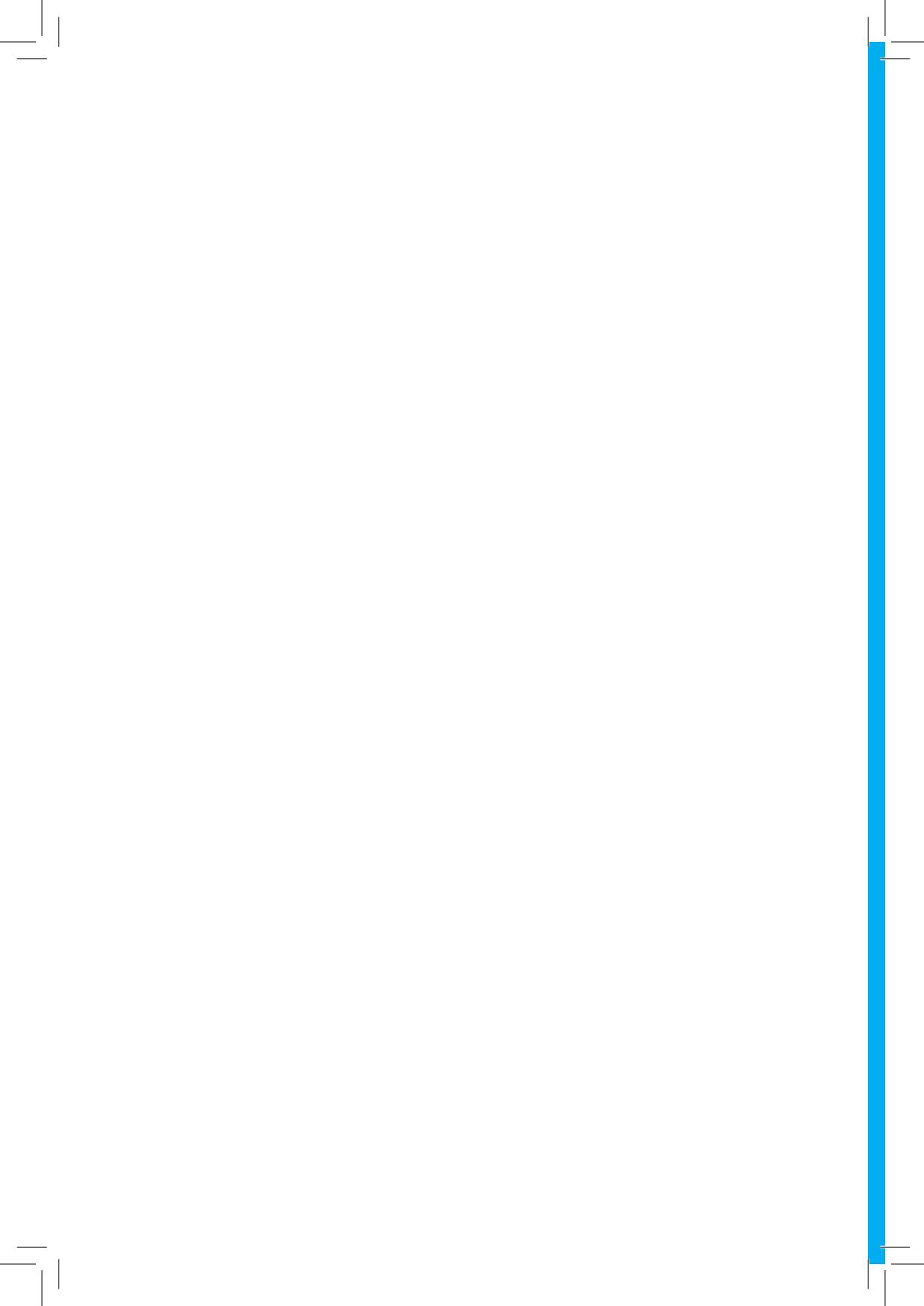
ข้อเสนอที่ 3

ทบทวนประสิทธิผลการแก้ปัญหาฯ เสพติด และเร่งตั้งกลไกพิสูจน์ข้อเท็จจริงเหตุรุนแรง

- การสำรวจครั้งล่าสุดพบว่า ปัญหาฯ เสพติดเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่ประชาชนร้อยละ 70.9 เห็นว่าจำเป็นต้องจัดการหากต้องการจะยุติความรุนแรงให้ได้ในระยะยาว โดยประชาชนทุกเพศ ศาสนา และภาษาต่างเห็นสอดคล้องกันในเรื่องนี้
- ในมุมมองของประชาชนจำนวนไม่น้อยเห็นว่ากลุ่มอิทธิพลยาเสพติด มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงในพื้นที่ นอกเหนือไปจากขบวนการฯ และเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งสะท้อนว่าเหตุรุนแรงในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับนักยาเสพติดและทำให้สถานการณ์ยืดเยื้อ การรับมือกับความรุนแรงจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ ตลอดจนปัญหาฯ อื่นๆ เช่น การเมือง ทางการเมือง การขัดผลประโยชน์ส่วนตัว รวมไปถึงการคุ้มครองความขัดแย้งทางการเมืองด้วย
- นอกจากนี้ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 60 มองสาเหตุของความรุนแรงในพื้นที่ว่าเกิดจากหลายประเด็นปะปนกัน (เจ้าหน้าที่รัฐ เลี้ยงไี้ กลุ่มอิทธิพลยาเสพติดและของเถื่อน นโยบายรัฐ เลือกปฏิบัติ การบิดเบือนประวัติศาสตร์ และสยามยีดครองป่าตานีเป็นอาณาจักร) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของสถานการณ์จริงในพื้นที่
- จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น สะท้อนว่าเมื่อเกิดเหตุรุนแรง โดยเฉพาะกรณีที่มีข้อกังขอย่างกว้างขวางในสังคม ภาครัฐจำเป็นต้องมีกลไกในการ

ตรวจสอบข้อเท็จจริงที่โปรด়ร়และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย (Information Clearing House)³ เพื่อให้ความจริงปรากฏต่อสาธารณะ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ในขณะเดียวกันก็ป้องกันไม่ให้แต่ละฝ่ายอาศัยความคลุมเครือไปใช้ประโยชน์ได้

³ กระบวนการร่วมตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงของปัญหาหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมและรอบด้านที่สุด เพื่อประโยชน์ในการคลี่คลายปัญหาที่ยังเป็นที่กังขาของสังคมโดยไม่ด่วนดัดสิน

ข้อเสนอที่ 4

ตรวจสอบประสิทธิภาพ
การใช้งบประมาณรัฐ
ด้านการพัฒนาในพื้นที่

ข้อเสนอที่ 4

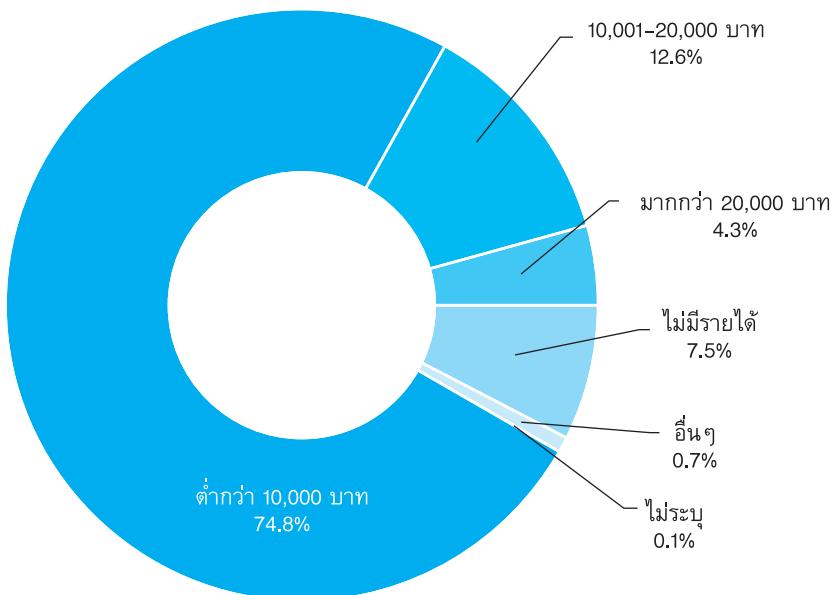
ตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งบประมาณรัฐ ด้านการพัฒนาในพื้นที่

- การสำรวจครั้งล่าสุดพบว่าการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ เป็นประเด็นสำคัญที่สุดอันดับที่ 2 (รองจากปัญหาเสพติด) ที่ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 68.5 เห็นว่าจำเป็นต้องทำ หากต้องการจะแก้ปัญหาความรุนแรงให้ได้ในระยะยาว
- จากข้อมูลสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ต้องแบบสอบถาม สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาพื้นฐานในเรื่องสภาพชีวิตความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยประชาชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.8) ยังคงมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และอีกร้อยละ 7.5 ที่ไม่มีรายได้เลย (กราฟที่ 11)
- ผลการสำรวจพบว่ารายได้ของประชาชนในพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับวุฒิการศึกษาอีกด้วย แม้แต่คนที่จบปริญญาตรีขึ้นไปก็ยังมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน สูงถึงร้อยละ 33.9 ในขณะที่ข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย ประจำปี 2560 สำหรับผู้จบปริญญาตรีอยู่ที่ 23,090.68 บาทต่อเดือน⁴

⁴ คำนวณจากค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย จำแนกตามการศึกษา ทั้ง 4 ไตรมาสของปี 2560, “ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย จำแนกตามการศึกษา,” <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=666&language=th>, เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2562

- จากตัวเลขข้างต้นสะท้อนว่าคนในพื้นที่ยังคงมีรายได้น้อยแม้จะมีการใช้จ่ายงบประมาณด้านการพัฒนาในพื้นที่เป็นจำนวนมากกว่า 130,000 ล้านบาท ตลอด 15 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นสิ่งที่อาจจะต้องตั้งคำถามคือ การใช้จ่ายงบประมาณด้านการพัฒนาของรัฐที่ผ่านมานั้น มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพียงใด

กราฟที่ 11
รายได้ต่อเดือนของผู้ดูบแบบสอดคล้อง

ข้อเสนอที่ 5

ออกแบบระบบการศึกษาที่มี
คุณภาพและสอดคล้องวิถีอัตลักษณ์
วัฒนธรรม

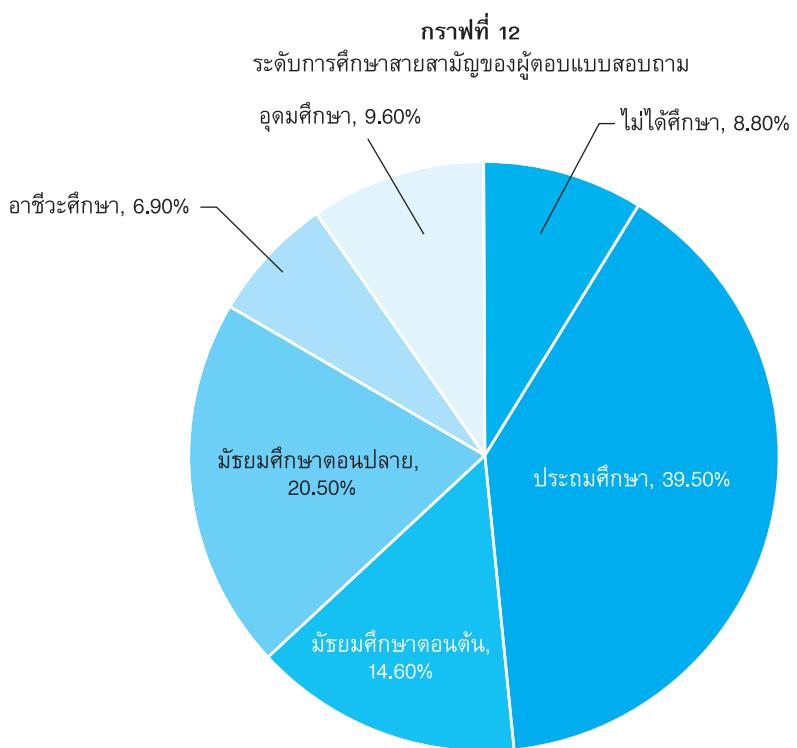
ข้อเสนอที่ 5

ออกแบบระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ และสะท้อนวิถีอัตลักษณ์วัฒนธรรม

- ลักษณะพื้นฐานของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีผู้คนหลากหลาย อัตลักษณ์ทางศาสนาและภาษา โดยผลการสำรวจพบว่าคนในพื้นที่นิยามตัวเองว่าทั้งเป็นคนมุสลิม (ร้อยละ 48.0) คนมลายู (ร้อยละ 19.3) คนพุทธ (ร้อยละ 7.1) ส่วนภาษาที่คนไทยใช้พูดในครอบครัวนั้นมีทั้งภาษา มลายู (ร้อยละ 59.6) ภาษาไทยและภาษาใต้ (ร้อยละ 25.6) และภาษา มลายูปันไทย (ร้อยละ 13.4)
- ผลการสำรวจยังสะท้อนว่าประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามมีสัดส่วนการ จับการศึกษาสายสามัญในระดับที่ต่ำกว่าประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์และอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจอีกข้อที่พบว่าประชาชนที่ พูดภาษาชุมชนอยู่ในครัวเรือนมีสัดส่วนการจับการศึกษาสายสามัญในระดับ ที่ต่ำกว่าประชาชนที่พูดภาษาไทยได้และไทยกลาง และภาษาชุมชนอีกนับ ไวยา
- ข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และศาสนา ซึ่งเป็นประเด็นที่คนส่วนใหญ่ใน พื้นที่เห็นความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากผู้ตอบแบบสอบถามครั้งล่าสุด ถึงร้อยละ 40.6 ระบุว่าการปรับระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีและ วัฒนธรรมของคนในพื้นที่เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องทำหากต้องการแก้ปัญหา ระยะยาว

- นอกจากนี้ คุณภาพการศึกษาในชายแดนได้ยังอยู่ก้าวสู่ระดับต่ำที่สุดของประเทศไทย ดังข้อมูลจากด้านนี้ย่อ扼ด้านการศึกษาในด้านนี้ความก้าวหน้าของคนประจำปี 2560 ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบุว่าจังหวัดนราธิวาส อยู่ในลำดับสุดท้าย (77) ขณะที่ปัตตานีและยะลาอยู่ในลำดับที่ 76 และ 70 ตามลำดับ
- ในอีกด้านหนึ่ง รายงานการติดตามการศึกษาทั่วโลกของยูเนสโกในปี 2560 – 2561 พบว่าร้อยละ 50⁵ ของนักเรียนประเมินคุณภาพศึกษาในประเทศไทยไม่ได้เรียนด้วยภาษาที่เด็กใช้ในครัวเรือน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียน
- ดังนั้น แนวทางการจัดการศึกษาในพื้นที่นอกจากจะคำนึงถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่ากันคือการยอมรับ (recognition) อัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยต้องให้อัตลักษณ์ดังกล่าวสะท้อนออกมายในระบบการศึกษาของรัฐอย่างเป็นรูปธรรม และจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ มิให้กระทบต่อความรู้สึกของประชาชนว่า สถาบันการศึกษาที่ถือเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นไม่ได้รับการเคารพเชือถือ อันจะทำลายความไว้เนื้อเชือใจที่ประชาชนมีต่อรัฐได้

⁵ UNESCO, 2017/2018 Global Education Monitoring Report: Thailand highlights, 24 Oct. 2017, p.191. (ค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2562) <http://www.adeanet.org/en/system/files/259338e.pdf>

ข้อเสนอที่ 6

กระจายอำนาจมากขึ้น
ด้วยโครงสร้างการปกครอง
ที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่

ข้อเสนอที่ 6

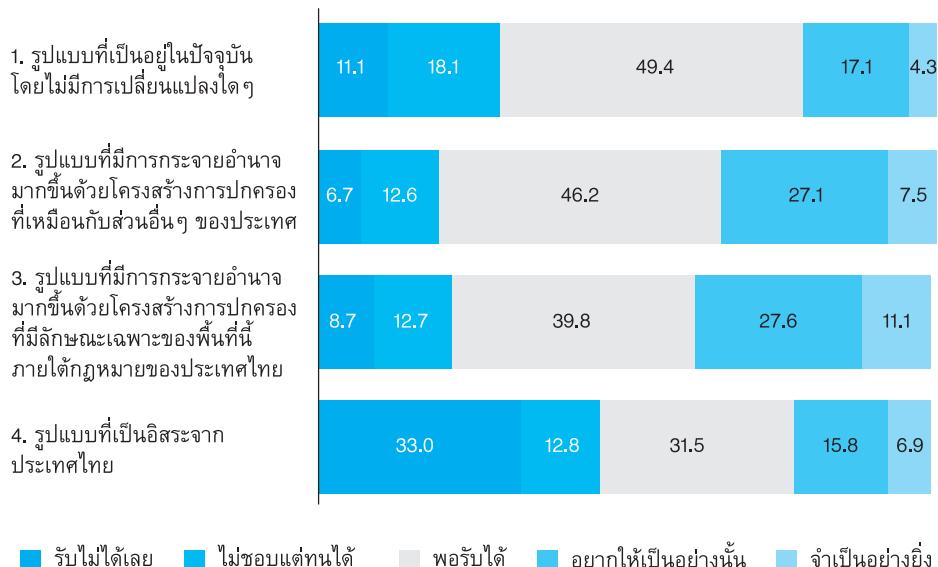
กระจายอำนาจมากขึ้นด้วยโครงสร้างการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่

- เรื่องรูปแบบการปกครองเป็นประเดิโน่อนให้คุณกังวลหรือลังเลในการแสดงความเห็นมากที่สุดประเดิ้นหนึ่ง เนื่องจากมีผู้ตัดสินใจแบบสอบถามจำนวนมากที่ “ขอไม่ตอบ” และตอบว่า “ไม่รู้” (รวมกันประมาณ 1,500 – 2,500 คน คิดเป็นร้อยละ 25-40) และตอบว่า “พร้อมได้” ในแต่ละรูปแบบอยู่ไม่น้อยเช่นกัน (ประมาณ 1,200 – 2,300 คน คิดเป็นร้อยละ 18 – 37) (กราฟที่ 13)
- อาย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ของผู้ที่เลือกตอบข้อนี้ ไม่ว่าจะมีภูมิหลังทั้งในและของศาสนา ภาษาที่พูดในครัวเรือน รายได้ และกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน เพียงใดก็ตาม ระบุว่าต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมือง การปกครอง ด้านยาให้มีการกระจายอำนาจจากการเมืองการปกครอง มาสู่ประชาชนในพื้นที่มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
 - มีผู้ตอบว่า “อยากให้กระจายอำนาจมากขึ้นด้วยโครงสร้างการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่นี้” ร้อยละ 38.7
 - มีผู้ตอบว่า “อยากให้กระจายอำนาจมากขึ้นด้วยโครงสร้างการปกครองที่เหมือนกับส่วนอื่นๆ ของประเทศไทย” ร้อยละ 34.6
- ในส่วนของผู้ที่เลือกตอบข้อนี้ มีจำนวนไม่น้อยที่ “รับไม่ได้” กับรูปแบบการปกครองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ร้อยละ 29.2) แต่ในขณะเดียวกัน หากจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปถึงขั้นเป็นรัฐอิสระ ก็จะต้องพบกับแรงด้านจาก

ຜູ້ຄນອີກຈຳນວນໄມ່ນ້ອຍເຂັ້ນກັນ (ຮ້ອຍລະ 45.8) ຈະເຫັນໄດ້ວ່າໃນສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ເລືອກຕອບຂັ້ນນີ້ ມີຄນໄມ່ຕ້ອງກາຮຽນແບບທີ່ເປັນອຸ່ງປັງຈຸບັນແລະເອກຣາຊໃນຈຳນວນທີ່ມາກກວ່າຄນທີ່ຕ້ອງກາຮຽນ

- ເນື່ອເປົ້າຢືນເຖິງທັງສ່ວນແລ້ວ ກາຮຽນຈາຍຈຳນວນມີລັກຊະນະເພີພາະຂອງພື້ນທີ່ມາເປັນອັນດັບ 1 ກາຮຽນຈາຍຈຳນວນມີລັກຊະນະເພີພາະທີ່ເໜີອັນດັບ 2 ຕາມມາດ້ວຍເອກຣາຊແລະຮຽນແບບທີ່ເປັນອຸ່ງໃນປັງຈຸບັນເປັນທີ່ຕ້ອງກາຮຽນທີ່ສຸດ ຂໍອມູລເຫັນສະຫຼຸບທີ່ກ່ອນໄຫ້ເຫັນວ່າປະຊາຊົນຕ້ອງກາຮຽນການເປົ້າຢືນແປລັງບາງຍ່າງເກີດຂຶ້ນ
- ທັງນີ້ທັງນັ້ນ ໃນຂະນະນີ້ ພລສໍາຮວຍຍືນຍັນໄດ້ເພື່ອງທິສທາງທີ່ຕ້ອງມີກາຮຽນຈາຍຈຳນວນມີລັກຊະນະເພີພາະຂອງພື້ນທີ່ນີ້ ແຕ່ຍັງໄມ່ມີຮຽນແບບຜົດເຈນໃນຮ້ອຍລະເວີຍດ້ວຍເປັນອ່າງໄຮ

กราฟที่ 13
ทัศนะต่อแนวทางการปกคล้องพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ (ร้อยละเฉพาะผู้ที่เลือกตอบ)

ข้อเสนอที่ 7

เปิดพื้นที่ให้คนได้ดูกเดียง
เรื่องอ่อนไหวทางการเมือง
โดยไม่ถูกคุกคามจากทุกฝ่าย

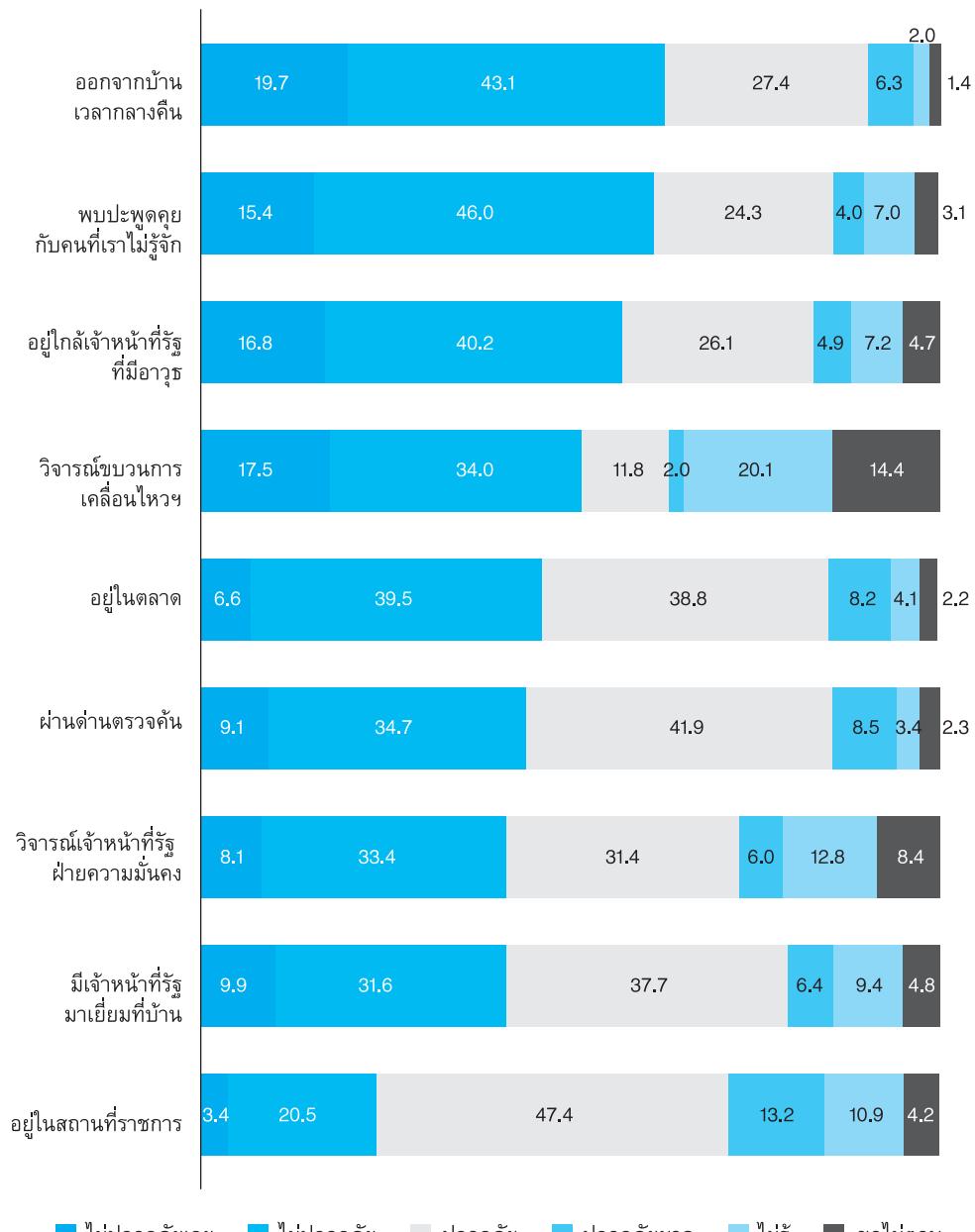
ข้อเสนอที่ 7

เปิดพื้นที่ให้คนได้ตัดสินใจเรื่องอ่อนไหวทางการเมืองโดยไม่ถูกคุกคามจากทุกฝ่าย

- ในบริบทสถานการณ์ความขัดแย้งรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกิจกรรมธรรมชาติอย่างที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในหมู่ประชาชนในพื้นที่
- ประชาชนจำนวนไม่น้อย “รู้สึกไม่ปลอดภัย” หากต้องพบปะกับคนแปลกหน้าและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่ขัดแย้ง ดังที่ผลสำรวจระบุว่า จะรู้สึกเช่นนี้เมื่อต้องพบปะผู้ดูแลบ้านที่ไม่รู้จัก (ร้อยละ 61.4) และความเห็นเกี่ยวกับข่าวการเคลื่อนไหวเพื่อเอกสารป่าตาม (ร้อยละ 51.5) อุญไกลเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอาวุธ (ร้อยละ 51.0) และความเห็นเกี่ยวกับรัฐบาลข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง (ร้อยละ 41.5) และเมื่อเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมที่บ้าน (ร้อยละ 41.5) (กราฟที่ 14)
- ในขณะเดียวกัน ข้อค้นพบสำคัญของการสำรวจทั้ง 4 ครั้ง คือ มีผู้ “ขอไม่ตอบ” และตอบว่า “ไม่รู้” ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น “เสียงเงียบ” เป็นสัดส่วนที่สูงมากในบางข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่าด้วย เป้าหมายหลักของกลุ่มคนที่ใช้อาวุธต่อสู้กับรัฐในปัจจุบันคืออะไร (ร้อยละ 54.6) ทัศนะต่อสาเหตุความรุนแรงในพื้นที่ที่มองว่าเกิดจากสຍามยีดครองป่าตามเป็นอาชญากรรม (ร้อยละ 46.4) ทัศนะที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายทางการเมืองหรือเอกสาร (ร้อยละ 42.9) และทัศนะต่อสาเหตุความรุนแรงในพื้นที่ที่มองว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่รัฐเลี้ยงไข่เพื่อเอางบประมาณ (ร้อยละ 41.2) เป็นต้น (กราฟที่ 15)

- เสียงเงียบในข้อดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า เรื่องเหล่านี้ถือเป็นเรื่อง อ่อนไหวที่ประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัย หรือไม่สบายใจที่จะพูด ซึ่งอาจ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มประเด็นตามนี้ คือ 1) การพูดถึงรัฐบาลและขบวนการ ทั้งในแง่บวกและลบ 2) สาเหตุของความรุนแรงในพื้นที่ในส่วนที่เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งระหว่างสยามกับป่าตานี และการเลี้ยงไข้ข้าง เจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น และ 3) เป้าหมายทางการเมือง คือ เอกราชและ โครงสร้างการปกครอง
- กล่าวเฉพาะประเด็นเป้าหมายทางการเมืองซึ่งถูกมองว่าเป็นประเด็นที่ อ่อนไหวที่สุด เมื่อได้เคราะห์ผลสำรวจเชิงลึกพบว่า แม้แต่ประชาชนที่ มองว่าปัญหารากเหง้าของความขัดแย้งเกิดจากสยามยึดครอง ป่าตานีก็ไม่ได้มีคำตอบตัวว่าทางออกจะต้องแยกตัวเป็น เอกราชเท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่าคนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะเลือกทางออก เป็นการกระจายอำนาจแบบได้แบบหนึ่งสูงกว่า ซึ่งสะท้อนว่าคำตอบนั้น เป็นไปได้หลายแบบ (กราฟที่ 16)
- ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมี “พื้นที่” ให้ประชาชนได้แสดง ความคิดเห็นอย่างเสรีโดยไม่ถูกจับจ้อง คุกคาม หรือติดตราจากฝ่าย ใด โดยพื้นที่ดังกล่าวอาจรวมถึงการจัดเวที การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการ เมือง การใช้สื่อออนไลน์ หรือการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่างๆ เป็นต้น
- ยิ่งมีพื้นที่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นมากขึ้นเท่าไร ยิ่งทำให้มี ทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้เกิดการถกเถียงอันนำมาสู่ข้อสรุป ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ดังนั้น การเปิดพื้นที่เช่นนี้ย่อม เป็นผลดีต่อรัฐและขบวนการฯ ที่จะได้รับรู้ความกังวลและความต้องการ ที่แท้จริงจากประชาชนกลุ่มต่างๆ เพื่อหาจุดลงตัวที่ได้รับการยอมรับจาก ทุกฝ่าย

กราฟที่ 14
สัดส่วนหัวใจของการประเมินความรู้สึกปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำด่าง ๆ

กราฟที่ 15

ประเด็นที่มีผู้ตอบ "ไม่รู้" และ "ขอไม่ตอบ" สูงที่สุด 5 ลำดับแรก (ว้อยละ)

เป้าหมายหลักของกลุ่มคนที่ใช้อาชุกต่อสู้กับรัฐในปัจจุบันคืออะไร, 54.6

ทัศนะต่อวิธีการที่ก่อสู่โไอซิส/ไอเอสปฏิบัติต่อเชลย
หรือผู้ที่มีความคิดเห็นต่างกับกลุ่มคน, 48.0

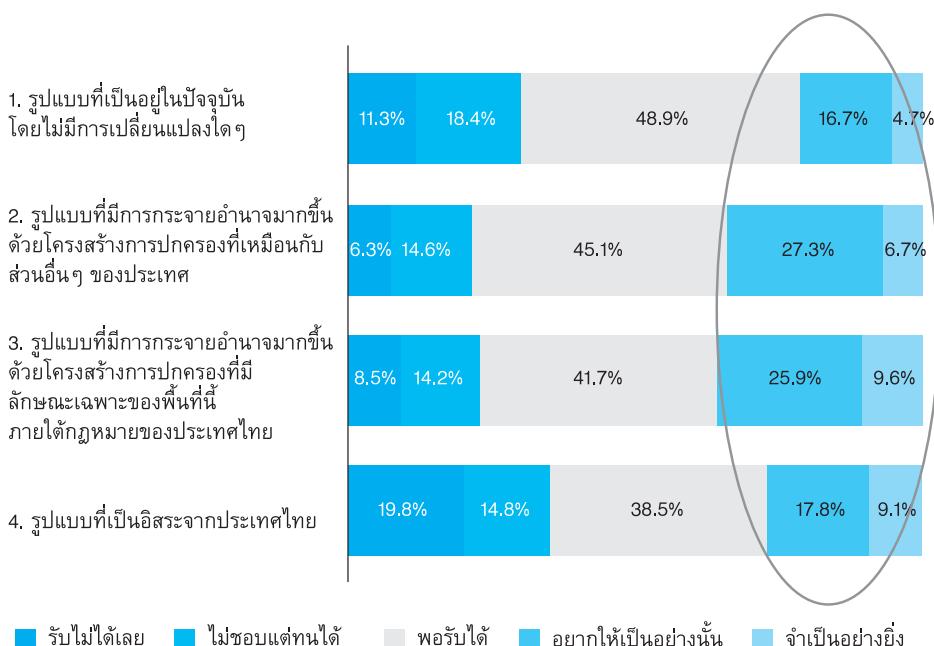
ความรู้สึกความปลอดภัย
เมื่อยื่นหนี้, 46.4

ทัศนะต่อสาเหตุความรุนแรงที่ระบุว่า
เกิดจากการที่สยามยึดครองภาคใต้
เป็นอาณาจักร, 46.4

ทัศนะต่อสาเหตุความรุนแรงที่ระบุว่า
เกิดจากกลุ่มก่อการร้ายสาгал, 46.3

กราฟที่ 16

ความเห็นของผู้ที่มองว่าสาเหตุความรุนแรงในพื้นที่เกิดจากการที่สยามยึดครองปادานีเป็นอาณานิคม
ต่อทางเลือกรูปแบบการปกครองต่างๆ (ร้อยละเฉพาะผู้ที่เลือกตอบ)

ข้อมูลพื้นฐาน

1. ใครทำ PEACE SURVEY?

Peace Survey เป็นการทำงานร่วมกันของเครือข่าย 20 องค์กร^๖ ซึ่งมีความเป็นมาและจุดยืนทางการเมืองที่หลากหลายจากทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ทำอะไร?

PEACE SURVEY เป็นการสำรวจความคิดเห็นประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อกระบวนการสันติภาพ โดยจะสอบถามถึง (1) ทัศนคติต่อสภาพความเป็นอยู่ในพื้นที่ (2) สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น (3) ความพยายามในการ

^๖ เครือข่ายฯ 20 องค์กร ประกอบด้วย สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา ม.ราชภัฏราชนครินทร์ / สถาบันอัลลาม ม.ฟ้าภูโณนี / คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.ราชภัฏยะลา / คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.สงขลานครินทร์ ปัตตานี / คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์ ปัตตานี / สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ ม.สงขลานครินทร์ ปัตตานี / ศูนย์ศึกษาและพัฒนาการสื่อสารสันติภาพ คณะวิทยาการสื่อสาร ม.สงขลานครินทร์ ปัตตานี / วิทยาลัยอิสลามศึกษา ม.สงขลานครินทร์ ปัตตานี / ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ / สภาประชาสังคมชายแดนใต้ / คณะวิทยาการจัดการ ม.สงขลานครินทร์ หาดใหญ่ / สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ คณะแพทยศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์ หาดใหญ่ / สถาบันสันติศึกษา ม.สงขลานครินทร์ หาดใหญ่ / ศูนย์ความเป็นเลิศด้านผู้หญิงและความมั่นคงทางสังคม ม.วไลยลักษณ์ / ศูนย์ความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล / สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน ม.มหิดล / สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ม.มหิดล / ศูนย์ข่าวสารสันติภาพ ม.ธรรมศาสตร์ / ศูนย์ความร่วมมือทรัพยากรสันติภาพ / สำนักสันติวิธี และธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

แก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการสันติภาพ และ (4) ข้อเสนอแนะต่อแนวทางแก้ปัญหาในอนาคต

3. ทำไมต้องทำ?

ในการแก้ปัญหางวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา ผู้เกี่ยวข้องทั้งรัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรภาคราชและภาคเอกชน และกลุ่มขบวนการฯ ต่างกล่าวขึ้นมาตลอดว่าคำตอบอนอยู่ที่ประชาชน เครือข่าย PEACE SURVEY จึงพยายามที่จะสะท้อนเสียงของ “ประชาชน” ที่อยู่บนพื้นฐานของการสุ่มตัวอย่างตามหลักวิชาการอย่างเป็นระบบโดยปราศจากอคติ เพื่อให้ได้เสียงของประชาชนที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อันจะเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการแก้ไขปัญหาต่อไป

4. ทำอย่างไร?

ในส่วนของการจัดทำแบบสอบถาม จะได้จากการระดมความเห็นร่วมกันของนักกิจกรรมทางสังคมทั้งพุทธและมุสลิม นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาจริงโดยผ่านขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถามตามหลักวิชาการ สำหรับการสุ่มตัวอย่างประชากร จะใช้หลักความน่าจะเป็นทางสถิติในการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) จากฐานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งสำรวจในปี 2560 เพื่อประกันว่าทุกคนทุกหน่วยในประชากรที่ศึกษาจะมีโอกาสเท่ากันในการถูกเลือก โดยการสุ่มจะมีห้องหมอด 3 ขั้นตอน คือ สุ่มระดับตำบล หลังจากนั้นจะสุ่มระดับหมู่บ้าน และสุดท้ายจะสุ่มลงไปถึงระดับครัวเรือน ส่วนการสุ่มเลือกสมาชิกในครัวเรือนที่ได้นั้น จะใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อผู้อาศัยอยู่จริงในแต่ละครัวเรือน

5. กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีลักษณะอย่างไร?

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และสี่อำเภอ (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) ในจังหวัดสงขลา ที่ผ่านมา มีการสำรวจ

ความคิดเห็นมาแล้วทั้งหมด 4 ครั้ง รวมกันมีประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 6,321 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- การสำรวจครั้งที่ 1 มีจำนวน 1,559 คน (ก.พ. – มี.ค. 2559)
- การสำรวจครั้งที่ 2 มีจำนวน 1,570 คน (ก.ค. – ส.ค. 2559)
- การสำรวจครั้งที่ 3 มีจำนวน 1,583 คน (เม.ย. – พ.ค. 2560)
- การสำรวจครั้งที่ 4 มีจำนวน 1,609 คน (ສ.ค. – ก.ย. 2561)

โดยทั้ง 4 ครั้งนี้ สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกได้ดังต่อไปนี้

(1) เพศ – ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.8 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.2

(2) อายุ – มีอายุเฉลี่ย 43.32 ปี

(3) ศาสนา – ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 77.7) รองลงมาเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 21.7) ถัดไปคือผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.1)

(4) ภาษาที่พูดประจำในครัวเรือน – ส่วนใหญ่พูดภาษาสามัญ (ร้อยละ 60.4) รองลงมาเป็นภาษาสามัญปั้นไทย (ร้อยละ 13.6) ถัดไปเป็นภาษาไทย (ร้อยละ 26)

(5) การศึกษา

สายสามัญ – ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 39.5) รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และตอนต้น (ร้อยละ 20.5 และ 14.6 ตามลำดับ) ถัดไปคือระดับปริญญา (ร้อยละ 9.6) “ไม่ได้ศึกษา” (ร้อยละ 8.8) และน้อยที่สุดคือ อาชีวศึกษา (ร้อยละ 6.9)

สายศาสนา – ส่วนใหญ่จบระดับอิบตีดาอิย์และตาดีก้า (ร้อยละ 39.5) รองลงมาคือไม่ได้ศึกษา (ร้อยละ 34.3) ถัดไปคือระดับมุตาวัตซิต และชานาวีย์ (ร้อยละ 21.8) ปอเนาะ (ร้อยละ 3.1) และปริญญา (ด้าน

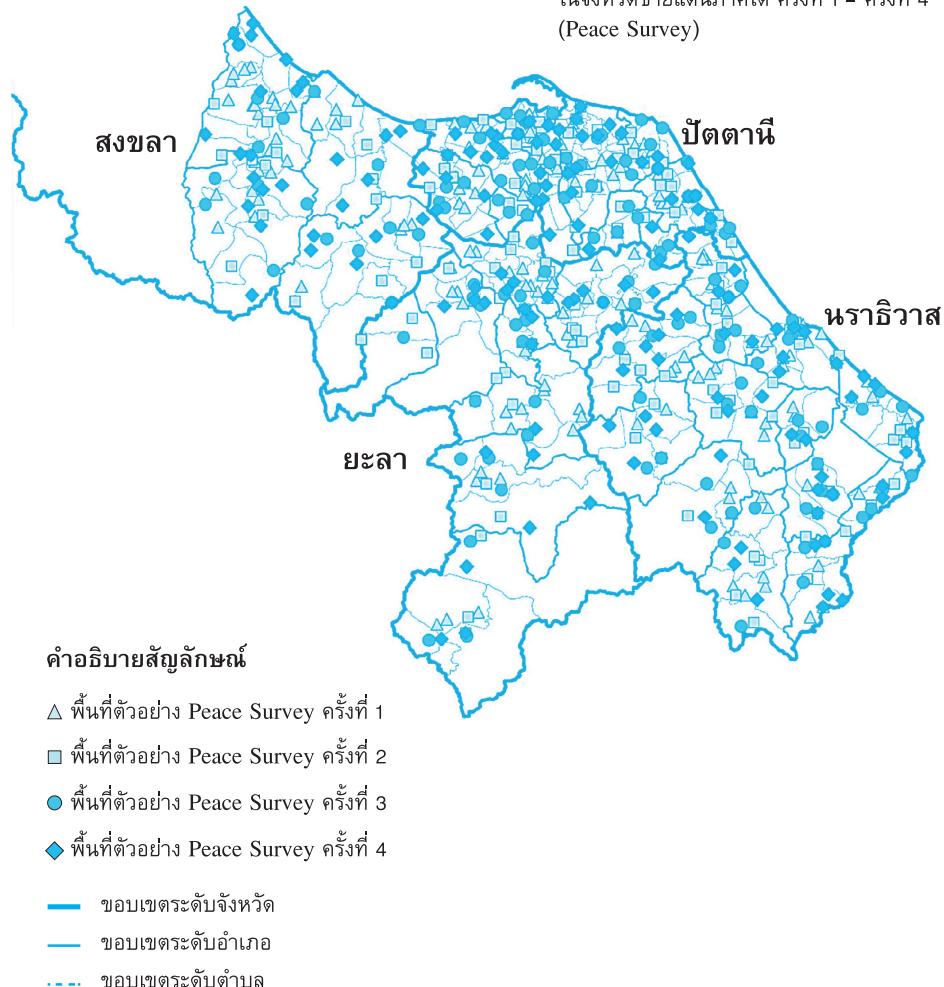
ศาสนา) (ร้อยละ 0.4) ในส่วนของศาสนาพุทธนั้น มีผู้จบปริญญาตรมอยู่ด้วย (ร้อยละ 0.7)

(6) **อาชีพ** – ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 38.6) รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 19.7) แม่บ้านพ่อบ้านเกณฑ์ (ร้อยละ 10) พ่อค้า แม่ค้า นักธุรกิจ พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 7.3) ว่างงาน (ร้อยละ 5.9) เจ้าหน้าที่รัฐ (ร้อยละ 5) อาชีพอิสระ (ร้อยละ 4.6) อุสดาช ครู อาจารย์ นักวิชาการ (ร้อยละ 2.4) นักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 2.3) ผู้นำศาสนา (ร้อยละ 0.3) นักการเมือง (ร้อยละ 0.2) และอื่นๆ (ร้อยละ 2.6)

(7) **รายได้ต่อเดือน** – ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 75.4) รองลงมาคือมีรายได้ 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 12.7) “ไม่มีรายได้” (ร้อยละ 7.6) และสุดท้ายคือสูงกว่า 20,000 บาท (ร้อยละ 4.3)

แผนภาพที่ 1 พื้นที่ตัวอย่างในการสำรวจ PEACE SURVEY ครั้งที่ 1-4

พื้นที่ตัวอย่างในการศึกษาโครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการสันนิษากในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 1 – ครั้งที่ 4 (Peace Survey)

7 ข้อเสนอประชาชนสู่นโยบายชายแดนใต้/ป่าตานี

1. ยกระดับให้การพูดคุยสันติภาพเป็นแกนกลางในการเด็กความขัดแย้งทางการเมือง
2. เร่งปักป้องผลเรื่องจากความรุนแรงและการละเมิดสิทธิ์
3. กบกวนประสิทธิผลการแท้ปัญหาฯเพติดและเร่งตั้งกลไกพัฒนิข้อเท็จจริงเหตุรุนแรง
4. ตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งบประมาณดำเนินการพัฒนาในพื้นที่
5. ออกแบบระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสะท้อนวัฒนธรรมลักษณะเฉพาะของพื้นที่
6. กระจายอำนาจมากขึ้นด้วยโครงสร้างการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่
7. เปิดพื้นที่ให้คนได้ดูกาเตียงเรื่องอ่อนไหวทางการเมืองโดยไม่ถูกคุกคามจากทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อพัฒนาการเมือง
จากเครือข่าย PEACE SURVEY